

Pornaisten kunnan esi- ja perusopetuksen
yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman
(TASU-suunnitelma) toteuttamiseen liittyvän
oppilaskyselyn koonti 2017 ja toimenpiteet
epäkohtien korjaamiseksi

10.1.2018

0.-2. vuosiluokat

1. Millaisia leikkejä koko luokan oppilaat voivat leikkiä yhdessä?

	ulkona	sisällä
eo	palloleikit keinuminen hiekkaleikit hippa piilosta seuraa johtajaa –leikki autoleikit kiipeily spagettipeli jäämies	autoleikit dinosaurisleikki piirtäminen labyrinttipeli askartelu kotileikit lautapeliä pelaaminen palapelit kirjojen lukeminen ja katseleminen muovailu pelaaminen aarteen etsintä
1.lk	palloleikit hyppynaru piilonen hippa 10 tikkua laudalla kiipeily munis rosvo ja poliisi	avaimenpiilotus autoleikit parkkour
2.lk	palloleikit hippa- ja piiloleikki hyppynaru karate tervapata keinuminen kirkonrotta penkkis, munis jäämies rosvo ja poliisi peili kana ja kettu meren ahti hännänryöstö maanvalloitus	palikkaleikit kaikenlaiset sisäleikit silmäniskumurhaaja

2. Antaako opettaja sekä tytöille että pojille puheenvuoroja yhtä paljon?

	kyllä	ei
eo	65	
1.lk	72	3 ("koska poikia on vähemmän")
2.lk	65	17

3.- 5. vuosiluokat

1. Millä keinoilla tytöt ärsyttävät poikia ja pojat tyttöjä? (vain eniten valintoja saaneet ilmoitettu mainintojen määrinä)

	tyttöjen ärsytystavat	poikien ärsytystavat
3. lk	kaikki on hyvin lähentely jahtaaminen määräileminen lesoominen nimittely lyöminen töniminen <i>tuijottaminen ja ilmeileminen (26)</i> haukkuminen tavaroiden ottaminen matkiminen kutitteleminen	kaikki on hyvin höpöttäminen, huutaminen kumilla heittäminen töniminen, lyöminen, potkiminen haukkuminen, nimitteleminen lesoominen jahtaaminen poikien kiusaaminen ryhmätoissa tekemättömyys röyhtäileminen tuijottaminen, ilmeileminen <i>tavaroiden ottaminen (12)</i> <i>matkiminen (9)</i> kutitteleminen
4.lk	tykkäämisasioista puhuminen ärsyttävästi turhista asioista valittaminen <i>tuijottaminen ja ilmeileminen (6)</i> tavaroiden ottaminen kutitteleminen matkiminen riidan haastaminen <i>töniminen (5)</i> nimitteleminen, haukkuminen	puhuminen ärsyttävästi <i>nimitteleminen ja haukkuminen (10)</i> hölmöileminen negatiivinen kommentointi töniminen <i>tavaroiden ottaminen (11)</i> matkiminen kutitteleminen tuijottaminen
5. lk	servauksien sanominenpojille ällöttävänä oleminen pojille potkiminen lesoominen <i>haukkuminen ja nimitteleminen (6)</i> lyöminen rahan tuhlaaminen valittaminen matkiminen kutitteleminen <i>tuijottaminen ja ilmeileminen (8)</i> ei ota mukaan leikkeihin	töniminen kimppuun käyminen lyöminen <i>tavaroiden ottaminen (10)</i> ärsyttäminen potkiminen <i>haukkuminen ja nimitteleminen (7)</i> huutaminen lesoominen kuuntelemattomuus kaikenlainen säätäminen tuijottaminen ja ilmeileminen matkiminen kutitteleminen

2.Mitkä keinoista ovat samoja?

3. lk	ei päästetä leikkiin mukaan nimittely lyöminen lesoominen pahan puhuminen reppujen avaaminen kyllääminen
4.lk	tykkäämisestä puhuminen lyöminen haukkuminen huutaminen

	toisen tavaran ottaminen ja sen palauttaminen pian tyhmin puhuminen
5. lk	läpän heittäminen kiusoittelu ja kiusaaminen väittäminen seksuaali- ja rakkausasiat töniminen, potkiminen nimittely, haukkuminen ärsyttäminen coolina oleminen kyylläminen reppujen avaaminen isottelu ja uhoaminen kutitteleminen nimitteleminen tuijottaminen ja ilmeileminen tavaroiden ottaminen huuteleminen eivät ota mukaan leikkiin

3. Antaako opettaja sekä tytöille että pojille puheenvuoroja yhtä paljon?

	kyllä	ei	lukumäärä ei tiedossa	poissa
3.lk	34	13	37	0
4.lk	50	17	-	5
5.lk	99	26	5	0

6. vuosiluokat

1. Suhtautuuko koulun henkilöstö eri sukupuolten käyttäytymiseen tasa-arvoisesti?

kyllä	ei	poissa
49	29	6

2. Kirjoita esimerkki koulun aikuisen eriarvoisesta suhtautumisesta em. asiaan

- jos vaikka on ilkeämpi tytöille kuin pojille.
- opettajani laittoi minulle merkin Wilmaan ja muille nimen taululle, vaikka "tapaus" oli melkein samanlainen
- pojat saavat joskus enemmän merkintöjä ja lentävät pois luokasta.
- tyttöjen lellintä
- vain poikien mölinään puututaan
- vain tyttöjen esittämät vaihtoehdot otetaan huomioon
- ruokailujärjestelyissä poikia vähän väheksytään
- poikien annetaan riehua pidempään

3. Oletko kokenut sukupuoleesi kohdistunutta häirintää?

kyllä	ei	poissa	ei osaa sanoa
4	53	2	26

4. Kirjoita esimerkkejä häirinnästä

- haukkuminen esim instagramissa

5. Oletko kokenut kouluaikana syrjintää sukupuolesi vuoksi?

kyllä	ei	poissa	ei osaa sanoa
2	58	6	18

6. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, kirjoita lyhyesti tilanteesta.

- Halusin tehdä välkkärijuttua kahden pojan kanssa, mutta toinen poika alkoi huutaa minulle, että en voi, koska olen tyttö.
- Tyttöjä ei oteta kaikkeen toimintaan mukaan.
- Ryhmätyössä pojat ja tytöt eivät tee tehtävää yhdessä.
- Pojat ei halua ottaa mukaan.
- Tyttöillä on liikunnassa helpompaa.

7.vuosiluokat

1. Suhtautuuko koulun henkilöstö eri sukupuolten käyttäytymiseen tasa-arvoisesti?

kyllä	ei	tyhjä
29	25	2

2. Saavatko tytöt ja pojat saman verran puheenvuoroja?

kyllä	ei	tyhjä
38	18	

3. Salliiko koulun henkilökunta toiselta sukupuolelta enemmän huonoa käyttäytymistä?

kyllä	ei	tyhjä
12	23	20

jos kyllä, kummalta? tytöiltä 9 ja pojat 3

4. Edellyttävätkö opettajat tytöiltä ja pojilta yhtä paljon muiden auttamista?

kyllä	ei	tyhjä
41	17	0

5. Saavatko oppilaat yhtä helposti hyviä arvosanoja?

kyllä	ei	tyhjä
29	4	22

jos ei, kumpia suositaan? tyttöjä 4

6. Oletko kohdannut muuta epätasa-arvoista kohtelua koulussa?

kyllä	ei	tyhjä
1*	28	29

*kiusaamista

7. Onko sinua homoteltu/huoriteltu koulussa?

kyllä	ei	tyhjä
19	20	19

8. Onko ulkonäköäsi arvosteltu koulussa?

kyllä	ei	tyhjä
24	21	13

9. Onko sinua koulussa koskettu/kosketeltu häiritsevästi?

kyllä	ei	tyhjä
2	56	0

10. Onko sinulle koulussa tehty seksuaalisia ehdotuksia, jotka olet kokenut ikäviksi?

kyllä	ei	tyhjä
2	56	0

11. Oletko kohdannut muunlaista seksuaalista häirintää koulussa? Millaista?

kyllä	ei	tyhjä
0	33	25

12. Oletko kokenut kouluaikana muunlaista syrjintää?

	kyllä	ei	tyhjä
oppimisvaikeuksien takia	2	35	20
harrastusten takia	5	32	20
uskonnon takia	0	18	40
perhetaustan takia	3	14	41
sukupuolesi takia	2	17	39
jonkun muun asian takia	1	16	41

8.vuosiluokat

1. Suhtautuuko koulun henkilöstö eri sukupuolten käyttäytymiseen tasa-arvoisesti?

kyllä	ei	tyhjä
20+3	41+3	1

HUOM! Kolme vastaajaa vastasi sekä kyllä että ei

2.Kirjoita esimerkki koulun aikuisen eriarvoisesta suhtautumisesta em. asiaan (*sulkeissa mainintojen määrä*)

- Tytöiltä odotetaan enemmän (3)
- Tytöiltä odotetaan vähemmän (2)
- Pojat tekevät raskaimmat työt (2)
- Käyttäytymiseen suhtaudutaan eri tavalla (5)
- Poikia valvotaan tarkemmin (1)
- Tyttöjä suositaan (4)

3.Oletko kokenut sukupuoleesi kohdistunutta häirintää?

kyllä	ei
7	58

4.Kirjoita esimerkkejä häirinnästä (*sulkeissa mainintojen määrä*)

- kirjoitukset tai kuvat sosiaalisessa mediassa (3)
- vihjailevat puheet (2)
- koskettelu (1)
- pakaroiden katselu (2)

9.vuosiluokat

1. Suhtautuuko koulun henkilöstö eri sukupuolten käyttäytymiseen tasa-arvoisesti?

kyllä	ei	tyhjä
19	15	0

2. Kirjoita esimerkki koulun aikuisen eriarvoisesta suhtautumisesta em. asiaan

- Poikia huomautellaan tunneilla enemmän
- Opettajat suosivat poikia
- Poikien äänenkäytöstä tunneilla sanotaan herkemmin

3. Oletko kokenut sukupuoleesi kohdistunutta häirintää?

kyllä	ei
0	34

4. Kirjoita esimerkkejä häirinnästä

-

5. Oletko kokenut kouluaikana syrjintää sukupuolesi vuoksi?

kyllä	ei
0	34

6. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, kirjoita lyhyesti tilanteesta.

-

Yhteenveto

Kysely toteutettiin Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolain mukaisesti perustetun TASU-työryhmän vuonna 2017 laatiman TASU-suunnitelman mukaisesti. Kyselylomakkeet oli suunniteltu siten, että eri vuosiluokkien oppilaille oli suunniteltu erilaisiksi.

Ennen kyselylomakkeen täyttämistä oppilaiden kanssa käsiteltiin TASU-suunnitelmaan kirjatulla tavalla oheis- ja verkkomateriaalin avulla opettajajohtoisesti yhdenvertaisuuden ja tasa-arvoisuuden periaatteita. Oleellista käsittelyssä olivat käsitteet yhdenvertaisuus, tasa-arvo sekä seksuaalinen häirintä.

Vuosiluokkien 0-2 kysymykset olivat samanlaiset. Vuosiluokkien 3-5 kysymykset olivat keskenään samanlaiset. Vuosiluokkien 6-9 kysymykset suunniteltiin samoiksi. Toteutusvaiheessa kuitenkin vuosiluokkien 7-9 kysymykset muokattiin alkuperäisestä tarkoituksesta huolimatta erisisältöisiksi. Vuosiluokkien 7 opettajat lisäsivät kysymysten määrää ja tarkensivat jostakin syystä näin ollen sisältöjä.

Nyt vuonna 2017 toteutetun kyselyn koontivaihe sisälsi monia tulkintamahdollisuuksia eikä tehty yhteenveto kaikilta osin pysty tuomaan esille kehitettäviä seikkoja. Samoin kyselyyn vastaamisen ajankohtaan on kiinnitettävä huomiota. Vastaukset on ehdottomasti annettava yhtenäisesti sovittuun ajankohtaan. Nyt Yhtenäiskoulun vastaukset annettiin keväällä 2017 toisinkuin Parkkojan ja Mika Waltarin syyskuussa 2017 annetut vastaukset. Tämä aiheutti koonnin tekemisessä vaikeutta erityisesti oikean vuosiluokan määrittämisessä. Työryhmä ratkaisi aiheutuneen tilanteen siten, että vuosiluokaksi määritettiin se, jolla oppilas oli vastaushetkellä. Tämä aiheutti oppilaiden vuosiluokkien oppilasluvumäärissä virheellisyyksiä verrattuna nykyhetkeen (16.11.2017). Tämä tietysti voi aiheuttaa jo sinänsä virheellisyyttä ja tulosten tulkintavirhettä. Kyselyn yhteenvetotiedot ovat kuitenkin käyttökelpoisia koulussa toteutettavan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvoisuuden edistämiseen tähtäävässä kasvatuksellisessa ohjaustyössä.

Kyselyn koonnin perusteella voidaan todeta seuraavat kehitettävät seikat:

- opettajat kiinnittävät huomiota päämäärätietoisesti omassa toiminnassaan tasapuolisten vastaamismahdollisuuksien antamiseen kaikille oppilaille
- kaikki kasvattajat havainnoivat oppilaiden keskinäistä sanallista ja ei-sanallista vuorovaikutusta sekä puuttuvat heti esille tulleisiin epäkohtiin
- opetuksessa on käsiteltävä säännöllisesti käsitteitä tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja seksuaalinen häirintä. Näin niiden merkitys arkipäivän rakentajina konkretisoituu.
- Luokanopettaja/luokanvalvoja käsittelee kyselyn tuloksia luokkansa kanssa erityisesti epäkohtien ja kehitettävien seikkojen osalta. Tämän avulla oppilaat tulevat tietoisiksi niistä toimintamalleista, jotka esimerkiksi ärsyttävät toisia tai tiettyä oppilasryhmää. Tämän tietoisuuden avulla oppilaat harjoittelevat hyvää rakentavaa yhteishenkeä.
- Koulun henkilöstön tasa-arvoisessa suhtautumisessa eri sukupuoliin on kiinnitettävä huomiota siten, että näistä ilmiöistä keskustellaan oppilaiden kanssa ikäkauteen sopivalla tavalla. Ilmiöitä perustellaan avaten toimintatapoja ja näin lisätään oppilaiden tietoisuutta siitä, että aikuisten tavoitteena on yhdenvertaisuus ja tasapuolisuus. Tämän tietoisuuden lisäämisen avulla tavoitteena on, että

seuraavassa TASU-kyselyssä oppilaat osaavat ottaa kantaa mahdolliseen sukupuoleen kohdistuvaan häirintään selkeästi. Näin ”ei osaa sanoa”-vastauksia ei enää valittaisi.

- Vastausten perusteella ulkonäköön kohdistuvaa ja epäasiallista nimittelevää kielenkäyttöä on kitkettävä päämäärätietoisella puuttumisella ja puheeksi ottamisella.

Seuraavalla kerralla vuonna 2020 TASU-suunnitelman mukaisesti tehtävän oppilaskyselyn toteuttamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että tasa-arvon, yhdenvertaisuuden sekä seksuaalisen häirinnän käsitteitä avaava ohjaus ja opetus on saman sisältöistä ja antaa kaikille oppilaille samanlaisen lähtökohdan vastata kyselyyn. Samoin on kiinnitettävä huomiota siihen, että kaikki opettajat antavat ko. vuosiluokan kaikille oppilaille samanlaisen kyselylomakkeen, joka on kyselyä koordinoivan työryhmän suunnittelema. Vuoden 2020 vastaustilanteessa on kiinnitettävä huomiota siihen, että valvova opettaja ohjaa oppilaat vastaamaan kaikkiin kysymyksiin ja huolehtii oppilaat palauttamaan kyselylomakkeensa. Tämän jälkeen opettaja tekee viipymättä TASU-suunnitelmaan kirjatulla tavalla kyselyn koonnin omasta valvontaluokastaan ja toimittaa koonnin koulunsa rehtorille, joka tekee omasta koulustaan yhteenvedon. Se toimitetaan TASU-työryhmälle kunnan koontia varten.